İkilemeler

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **İkileme:** Anlamı güçlendirmek, pekiştirmek ya da anlatımı etkili kılmak için aynı, yakın, zıt anlamlı veya ses benzerliği olan iki kelimenin yan yana kullanılmasıdır.
- **Aynı kelimenin tekrarı:** yavaş yavaş, uzun uzun, zaman zaman, kapı kapı, karış karış. **Eş ya da yakın anlamlı kelimeler:** yorgun argın, eş dost, akıllı uslu, eninde sonunda.
- **Zıt anlamlı kelimeler:** az çok, aşağı yukarı, ileri geri, er geç, iyi kötü. **Biri anlamlı biri anlamsız:** eğri büğrü, çoluk çocuk, zar zor, kitap mitap. **İkisi de anlamsız:** ıvır zıvır, abur cubur.
- **Yansıma kelimelerle:** Doğadaki seslerin taklidiyle oluşur: şırıl şırıl, çıtır çıtır, pıt pıt, hışır hışır.
- **Yazımı:** İkilemeler **ayrı** yazılır ve kelimeler arasına **virgül konmaz**: "yavaş yavaş" (doğru), "yavaş, yavaş" (yanlış). Ek alan ikilemeler de ayrı yazılır: baş başa, yan yana.
- **Anlama katkısı:** İkilemeler cümleye süreklilik (zaman zaman), çokluk (kapı kapı), pekiştirme (uzun uzun), yaklaşıklık (aşağı yukarı) gibi anlamlar katar.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki cümlelerde geçen **ikilemeleri** bulup yazınız.

a) Kardeşim masalı merakla uzun uzun dinledi.

b) Dere şırıl şırıl akıyordu.

c) Er geç bu projeyi bitireceğiz.

2 Aşağıdakilerden hangisi **zıt anlamlı** kelimelerle oluşturulmuş bir ikilemedir?

A) yavaş yavaş B) aşağı yukarı C) yorgun argın D) çıtır çıtır

3 Aşağıdaki ikilemelerden hangisi **yansıma** kelimelerle oluşturulmuştur?

A) eş dost B) az çok C) ıvır zıvır D) pıt pıt

4 İkilemeleri oluşum biçimleriyle eşleştiriniz.
1) kapı kapı 2) iyi kötü 3) eğri büğrü 4) çıtır çıtır 5) akıllı uslu
a) zıt anlamlı b) yansıma c) aynı kelimenin tekrarı ç) biri anlamlı biri anlamsız d) yakın anlamlı

5 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemenin **yazımı doğrudur**?

A) Misafirler yavaş yavaş dağıldı.
B) Misafirler yavaş, yavaş dağıldı.
C) Misafirler yavaşyavaş dağıldı.
D) Misafirler yavaş-yavaş dağıldı.

6 Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa **D**, yanlışsa **Y** yazınız.
(…) İkilemeler arasına virgül konur.
(…) "Abur cubur" ikilemesinde iki kelime de tek başına anlamsızdır.
(…) İkilemeler anlatımı güçlendirir.
(…) "Er geç" zıt anlamlı kelimelerle oluşmuştur.

7 Boşlukları kutudaki ikilemelerle doldurunuz: **karış karış, zaman zaman, zar zor**
a) Otobüse ..... yetiştik.
b) Dedem ..... bize köyünü anlatırdı.
c) Kayıp anahtarı bulmak için bahçeyi ..... aradık.

8 "Çocuklar bahçede **koşa koşa** oynuyordu." cümlesindeki ikileme nasıl oluşmuştur?

A) Zıt anlamlı kelimelerle
B) Yansıma kelimelerle
C) Aynı kelimenin tekrarıyla
D) İki anlamsız kelimeyle

9 Aşağıdaki ikilemeleri birer cümlede kullanınız.
a) yan yana b) az çok

10 Aşağıdakilerin hangisinde **ikileme** yoktur?

A) Kitapları rafa düzgünce dizdi.
B) Kitapları tek tek rafa dizdi.
C) Kitaplar ıvır zıvırın arasında kalmıştı.
D) Kitap mitap ne varsa topladı.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Paragraftaki ikilemeleri bulup oluşum biçimlerini yazınız.

> Sabah erkenden yola çıktık. Yollar eğri büğrüydü, yağmur da pıt pıt yağıyordu. Yorgun argın köye vardığımızda nenem bizi kapıda güle güle karşıladı. Sofrada abur cubur yoktu, her şey tarladan yeni gelmişti.

12 "Toplumlar ( ) çocuk haklarını anlamaya başlıyor." cümlesinde boşluğa hangi ikileme getirilirse "zamanla, giderek" anlamı oluşur?

A) ileri geri B) ıvır zıvır C) eğri büğrü D) yavaş yavaş

13 Aşağıdaki cümlelerde kalın ikilemelerin cümleye kattığı anlamları eşleştiriniz: **süreklilik/ara sıra, çokluk, yaklaşıklık, pekiştirme**

a) Salonda **aşağı yukarı** yüz kişi vardı.
b) Gönüllüler **kapı kapı** dolaşıp bağış topladı.
c) Dedem **zaman zaman** eski günleri anlatır.
ç) Konuyu **uzun uzun** açıkladı.

14 Aşağıdaki ikilemelerden hangisi **biri anlamlı biri anlamsız** kelimelerden oluşmuştur?

A) iyi kötü B) çoluk çocuk C) yavaş yavaş D) yorgun argın

15 Aşağıdaki cümlelerdeki **yazım yanlışlarını** düzelterek cümleleri yeniden yazınız.
a) Bahçede çiçekler rengârenk, yan, yana açmıştı.
b) Karşıdan karşıya dikkatli-dikkatli geçtik.

16 "Her çocuğun hakkını savunmak için ülkemizi ( ) dolaşmalıyız." cümlesinde boşluğa hangisi en uygundur?
A) çıtır çıtır B) abur cubur C) karış karış D) az çok

17 Aşağıdaki ikilemelerin **anlamlarını** yazınız.
a) eninde sonunda b) er geç c) zar zor

18 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **yansıma** kelimelerle oluşmuş bir ikileme vardır?
A) Sonbaharda yapraklar yavaş yavaş sarardı.
B) Kurumuş yapraklar ayaklarımızın altında hışır hışır ses çıkarıyordu.
C) Yapraklar az çok dökülmüştü.
D) Yapraklar yer yer kızarmıştı.

19 Aşağıdaki cümleleri, ikileme kullanarak **anlamını güçlendirecek** biçimde yeniden yazınız.
a) Çocuklar gülerek eve döndü.
b) Deniz kenarında dolaştık.

20 Aşağıdaki ikilemelerden hangisinde **iki kelime de tek başına anlamsızdır**?
A) çoluk çocuk B) eş dost C) kapı kapı D) ıvır zıvır

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Paragrafta numaralanmış ikilemelerden hangisi **zıt anlamlı** kelimelerden oluşmuştur?

> Oyunun sonunda oyuncular (I) sessiz sedasız sahneye çıktı. Perdenin önünde (II) ileri geri yürüyüp seyirciyi selamladılar. Sonra (III) tek tek eğildiler. Seyircilerin alkışı, yağan dolu gibi (IV) şakır şakır salonu doldurdu.

A) (I) sessiz sedasız B) (II) ileri geri C) (III) tek tek D) (IV) şakır şakır

22 21. sorudaki paragrafta bulunan diğer üç ikilemenin oluşum biçimini yazınız.

23 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme **anlamına uygun kullanılmamıştır**?

A) Güneş gökyüzünde pıt pıt parlıyordu.
B) Musluktan su pıt pıt damlıyordu.
C) Tavadaki kestaneler çıtır çıtır kızardı.
D) Kuşlar cıvıl cıvıl ötüyordu.

24 Aşağıdaki metinde **ikileme yanlışlarını** (yazım ve anlam) bulup düzeltiniz.

> Köyün çocukları, güle-güle dereye koştu. Dere, çıtır çıtır akıyordu. Balıklar, suyun içinde kıvrıla, kıvrıla yüzüyordu.

25 "Az çok, aşağı yukarı, ileri geri, er geç" ikilemelerinin **ortak özelliği** hangisidir?

A) Yansıma olmaları
B) Aynı kelimenin tekrarından oluşmaları
C) İki kelimenin de anlamsız olması
D) Zıt anlamlı kelimelerden oluşmaları

26 Aşağıdaki durum için **en az üç farklı türde** ikileme kullanarak 3 cümlelik bir metin yazınız ve ikilemelerin türlerini belirtiniz.
Durum: Yağmurlu bir günde okuldan eve dönüş

27 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **ek alarak oluşmuş** bir ikileme vardır?

A) İki arkadaş bahçede baş başa konuşuyordu.
B) Kuşlar cıvıl cıvıl ötüyordu.
C) Az çok herkes yardım etti.
D) Eğri büğrü yollardan geçtik.

28 Metinde boş bırakılan yerlere **anlama uygun** ikilemeler yazınız.

> Kütüphaneye ilk gittiğim gün rafların arasında ..... dolaştım. Kitapları ..... inceledim. Sonunda ..... bir hikâye kitabı seçip okumaya başladım. Sayfalar ..... çevrildikçe zamanın nasıl geçtiğini anlamadım.

29 "Yolculuk ( ) üç saat sürdü." cümlesinde boşluğa hangi ikileme getirilirse "yaklaşık" anlamı oluşur?

A) yavaş yavaş
B) eğri büğrü
C) aşağı yukarı
D) tek tek

30 "**Gözü gibi korumak**" ile "**göz göze gelmek**" ifadelerinden hangisinde ikileme vardır? Nedenini açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**